

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena listu z glasbeno prilogo vred 35 Din, za dijake 20 Din. Za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred škofijo št. 12, I. nadstr.

Vinko Lovšin:

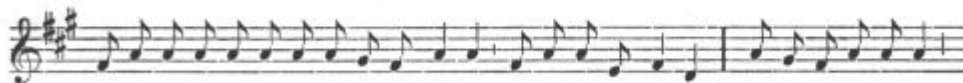
Petje pasijona v novem oficiju za veliki teden.

Dolgo in težko pričakovani oficij za veliki teden¹ je slednjič pred dobrim letom hvalabogu vendarle zagledal beli dan. Oblika te izdaje je priročna, tisk jase in razločen. Knjiga obsega vse obrede od Cvetne nedelje do Velike noči z osmino vred in z vsemi podrobnostmi in rubrikami ter s pridatkom za komemoracije svetnikov v velikonočnem času in splošnih napevov.²

Kar se tiče antifon in psalmov, v novem oficiju ni velike razlike od onih v mali solemski izdaji; popolnoma take pa so antifone in psalmi kot v solemski izdaji »Liber usualis«, ki je izšel l. 1914. in 1916., samo da še ni imel napevov za pasijon.

Velika in bistvena pa je razlika napevov pasijona, ki nas gotovo zanimajo. Pasijon, kakor se je pel po medicejski izdaji, je vsakomur dobro znan, zato ne bom tu navajal dotičnih napevov. Pač pa si oglejmo nove napeve, zlasti končaje pri vejicah, dvopičjih in pikah za vsako osebo posebej: za kantorja, za turbo (množico) oziroma za posamezne osebe in Jezusa.

Novi tradicionalni pasijon prične tako-le:

Pas-si-o Do-mi-ni nostri Je-su Christi secundum Mathaeum. In il-lo tempo-re

¹ Officium Majoris Hebdomadae et Octavae Paschae cum cantu juxta ordinem Breviarii, Missalis et Pontificalis Romani. Editio compendiosa I juxta typicam. Ratisbonae Sumptibus et Typis Friderici Pustet S. Sedis Apost. Et S. Rituum Congregationis Typographi 1923. — Vezana knjiga. 544 strani.

² Pisec tega članka sem sestavil isti oficij že pred petimi leti; žal da nisem mogel dobiti takrat še novih melodij za pasijon. Vsled tega mi oficija niso hoteli natisniti in sem bil izdal samo izvleček v moderni transkripciji. Mimogrede omenjam, da smo imeli Slovenci pred 60 leti svojo izdajo za oficij velikega tedna (Blaž Potočnikovo); danes je nimamo.

Tu vidimo, da je že začetek pasijona drugačen kot v medicjski izdaji, podoben, oziroma enak je slovesnemu načinu za lekcije, kakor jih podaja oficij za Božič. Kadenca pa se ne izvrši naravnost v kvinti, marveč je razširjena in olepšana,

Začetek vsakega napeva, ki ga začenja kantor ali kaka druga oseba, je v mali terci navzgor:

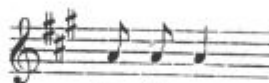
Di - xit

Kadenca kantorja pred malim nehajem (pauza minima) je zopet v mali terci in zahteva en naglas:

et se - ni - o - res po - pu - li
Si - mo - nis le - pro - si
e - o lo - quen - te

ali pa tudi samo tono recto

ter - ti - o
e - git

če je stavek kratek, ali pa če v kratkem sledi kadenca pred večjim nehajem (pauza minor) pred dvopičjem, ki je sledeča:

in il - lo tem - po - re:
qui di - ce - ba - tur Cai - phas:
prin - ci - pis sa - cer - do - tum:

Ta padec zahteva dva poudarjena zloga in se začne na predzadnjem glavnem naglasu.

Kadenca pred piko je daljša in razširjena, podobna kadenci v kvinti pri lekcijah. Videli smo jo takoj na prvem zgledu. Zahteva en glavni naglas in en pripravljalni zlog, ki pade v kvarti, nato gre sekundo nazaj in v terci zopet pade:

se - cun - dum Ma - thae - um.
tri - gin - ta ar - gen - te - os.
pa - ra - ve - runt Pa - scha.
e - os dor - mi - en - tes.

Drugačna je kadenca pred Jezusovimi besedami. Izvrši se na enem glavnem naglasu in enem pripravljalnem zlogu:

di - sci - pu - lis su - is
a - it il - lis
Je - sus di - xit
il - li Je - sus
di - xit Pe - tro

To ni zopet nič drugega kakor kadenca v kvinti s prehajalnimi toni, ki pa stopajo po sekundi navzdol. Pripravljalni zlog ima tri po sekundi navzdol stopajoče tone, izmed katerih napravi prvi ton proti pričakovanju mesto male veliko sekundo. Vsa melodija, ki jo poje Jezus, se giblje v tenorju, ki je kvinto nižji, kakor kantorjeva, in za oktavo nižji kot drugih oseb.

tenor za druge osebe in turbo
tenor za kantorja
tenor za Jezusa

Kadenca, ki jo napravi kantor pred drugimi melodijami za turbo in osebe, je ista kot kadenca pri piki. Te melodije se začenjajo seksto više od zadnjega tona kadence in je tenor za oktavo višji od sklepnega kadenčnega tona. Intonacija teh melodij je v mali terci navzgor kakor pri kantorju. Isto je pri Jezusu, kjer je terca seksto nižja od kantorjevega tenorja, vendar jo je lahko zadeti.

Vprašanje je za vse enako, vendar drugačno kakor smo ga navajeni, ker se ne giblje v sekundah navzdol in navzgor:

kakor je bilo doslej v navadi, marveč je prvi postop navzdol v sekundi, drugi v terci, tretji podatus v sekundi navzgor in nato še en sekundni postop, da pride navzdol v kvarto, prej v terco.

cru - ci - fi - ca - tur?
vi - gi - la - re me - cum?
o - por - tet fi - e - ri?
Tu es Ju - dae - o - rum?

Zahteva štiri zloge brez ozira na naglas, dočim je zahtevalo vprašanje prej tri zloge. Krajši stavki začno vprašanje kar s kvarto, n. pr.:

quid ad nos?

Kadence, ki jih napravita turba in Jezus pri malem, srednjem nehaju, so iste kot za kantorja. Drugačna pa je sklepna kadenca za turbo, ker ne neha v kvinti, marveč v kvarti s prehodnim tonom na pripravljalnem zlogu v mali terci, nato veliko sekundo navzgor in veliki terci navzdol. Ta kadenca zahteva en glavni poudarek in en pripravljalni zlog:

te - ne - te e - um
a - ve Rab - bi
Fi - li - us De - i
Blas - phe - ma - vit

Kratko besedilo izrazi:

Tu ví - de - ris
Ba - ráb - bam

Kadenca pri Jezusovih besedah, ako je kadenca pred piko v besedilu, je sledeča:

in me
ha - be - tis
me fe - cit

Zahteva en naglas in en pripravljalni zlog. Končna kadenca pa je:

in me - mo - ri - am e - jus
dis - ci - pu - lis e - jus
fu - is - set ho - mo il - le.
vos in Ga - li - lae - am
fi - at vo - lun - tas tu - a

Zahteva en glavni poudarek in tri pripravljalne zloge. Kratko besedilo se poje takole:

tu di - xi - sti
sed si - cut tu

Kadar Jezus v svojem besedilu kaj poudarja, izrazi sledeče:

scri - ptum est e - nim
Di - co au - tem vo - bis

Nekaj nenavadnega in novega je zaključek pasijona, ki se ne izvrši mirno v toniki oziroma tenorju kot prej, marveč v novi kadenci v višino:

se-den-tes con-tra se - pul-chrum
 a - scen-de-rant Je - ro - so - limam
 Ga - li - lae - a haec vi - den-tes
 Vide-bunt in quem transi - xe-runt

Zahteva en glavni naglas in tri pripravljalne zloge.

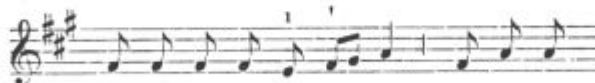
Nadalje pravi rubrika, naj se vzame oni način evangelija, ki ima isti tenor kot pasijon, t. j. oni, ki je na prvem ali drugem mestu kantorina v vatikanski izdaji; ne sme se pa vzeti tisti, ki je zaznamovan z »Antiquior«.

Razen tega podaja oficij nov tonov način »ad libitum«, ki je zelo lep in mičen, vendar malo težji. Toda boljši pevci se ga ne bodo ustrašili. Začetek in nadaljevanje po vsakem daljšem nehaju napravi isto figuro, ki se izvrši na enem samem zlogu:

al - te - ra ...
 Do - mi - ne ...
 Ju - be ...
 Et e - rit ...

Pri malem oddihu ni nikake kadence, včasih pa taka kakor pri nehaju pred dvopičjem (pauza minor). Nato nadaljuje, začeni z malo terco, niže. Zahteva en naglas in en pripravljalni zlog.

quae est post Pa - ra - sce - ven,
 in di - em ter - ti - um; ne for - te
 no - vis - si - mus er - ror

Kadenca pred večjim nehajem je daljša in se povzpne najprej v višino, nato v nižino. Zahteva en naglas in tri pripravljalne zloge. Nato sledi začetna figura.

tres dí - es re - sur-gam.
 pe - jor pri - o - re.
 il - lis Pi - la - tus.

Sklep je razširjena kadenca pred piko. — Zahteva zopet en glavni naglas in tri pripravljalne zloge.

la - pi - dem cum cu - sto - di - bus.
 o - sti - um mo - nu - men - ti.
 quisquam po - si - tus fu - e - rat.
 po - su - e - runt Je - sum.

Kakor smo razvideli iz podrobne analize, je pasijon malo težak, posebno, ker nam še vedno zveni stari melodijozni medicejski napev. Vendar se ne smemo ustrašiti, marveč iti pogumno na delo in se takoj oprijeti novih napevov, ker to je vroča želja sv. Cerkve, čuvarice teh dragocenih koralnih biserov. Omislimo si vsak svoj izvod in študirajmo melodije! Župniki, kot »rectores ecclesiae« morajo zahtevati to tudi od organistov. Ako ni vsak zmožen sam se naučiti, naj se potruzi do svojega duhovnega tovariša. In ne bilo bi napačno, ako bi se združilo več bližnjih župnij in ustanovilo nekako »schola cantorum«, kjer naj bi se o postu vsaj enkrat na teden pod vodstvom zmožnega duhovnika poučevalo petje za Veliki teden. Seveda bi se moral potem vsak učiti še sam doma. Ako bo malo več zanimanja za tradicionalni koral, bomo kmalu imeli mnogo lepše petje po naših župnih cerkvah. Mlajši gospodje pa, ki pridejo iz semenišč naučeni novih melodij, morajo to obdržati, ne pa se udati in začeti zopet »žagati« po starem. Na ta način ne bomo nikdar prišli do pravega koral. Dvajset let je že, prosim vas, toda še vedno se poje po starem, ne povsod, pač pa marsikje, posebno »Libera«. Vsa čast starejšim gospodom, vendar v tem oziru bi morali malo popustiti, ker je to želja in ukaz sv. Cerkve. Mislim, da odkrita beseda ne bo žalila nikogar, posebno ker to ni osebno mnenje, marveč predpis sv. očeta Pija X. Zatorej na delo za sveto stvar!

Marija Zalar:

Viktor Parma v cerkveni glasbi.

Parma se v cerkveni glasbi ni pojavljal, njegovo torišče je bilo gledališče: opera in opereta. O tem je »Cerkveni Glasbenik« poročal v zadnji številki; jaz pa hočem Parmi posvetiti mal prostorček v spomin na to, kar je storil za cerkveno glasbo.

Lansko leto majnika sem šla k gospodu Parmi v Mariboru s prošnjo, da mi harmonizira dve vlogi, moji skladbi, ki sem ju pravkar zložila za neko dramo. Saj zdaj so glasbene vloge v drami moderne. Prva vloga: Requiem s psalmom »Te decet hymnus, Deus« in »Kyrie« in druga »Lacrimosa« s »Sed signifer sanctus Michael«. Oboje za tenor-solo in spremljanje na klavirju ali harmoniju. Bil je doma in veselilo me je spoznati skladatelja, kojega ime mi je bilo znano. Nekoliko me je spomnil na portret Brucknerja. V nastopu pa je bil vseskozi gospod pristnih salonskih manir, v pravem pomenu besede —

vladni svetnik. Tudi jaz sem naredila nanj prav dober vtis, ker sem na njegovo vprašanje odgovorila, da komponiram namesto se omožiti. Kljub svoji resnosti se je smejal, a tudi v tem smehu je ostal njegov obraz tako izrazito klasično začrtan, kot bi živel pred menoj kip enega onih velikih umetnikov, ki stoje tako zgodovinsko pribiti po galerijah in muzejskih vežah, da me je strah groze umrljivosti teh ljudi, in ob pogledu na nje — o, kako brezizrazni, vsakdanji so naši obrazi!

Parma je pregledoval moje vloge in dogovorila sva se za osem dni. Verjel mi je brez legitimacije, brez nagrade. Čez osem dni sem res prišla in — o veselje — part je bil gotov, in sicer za klavir ali harmonij in tenor ali sopran solo. Umetniško dovršen! In vsi moji akordi, kakor sem mu jih predpisala, so bili dobri. Zdaj pa h klavirju!

Krasen Bösendorfer, kot nov, je bil za določeno uro mojega prihoda že odprt. V kotu po stenah vse polno slovanskih trakov od častnih vencev in priznanja, tudi srebrna lavorika. V glasbeni sobi umetnika skladatelja si smemo že dovoliti tak ogled. Zadaj polna visoka omara samih notnih knjig, tik klavirja pa pisalna miza. Sedel je h klavirju in igral, mene pa pozval peti. A jaz sem bila hripava. Pred enim letom sem šla nagloma eno uro daleč, pila nekaj mrzlega — bilo je ravno februarja meseca — in popolna hripavost, čisto ob glas, da še za učiteljevanje nisem bila sposobna, je bil prvi pojav. Nisem ga uvaževala, v nadi da se mi glas v par dneh povrne. Glas se je povrnil, a za petje več mesecev nesposoben. Čez pol leta se je le včasih po grgranju z vročimi čaji trenutno izboljšalo. V levi strani se je grlo popolnoma izčistilo čez eno leto. A to še ni bil moj prejšnji glas. Šla sem v lekarno. Vsa sredstva so le trenutno pomagala; čez par ur povratek hripavosti. Žalovala sem po svojem sopranu, in trditve, da že lepo pojem, me niso potolažile, ker sem v grlu na desni strani čutila, da to še ni moj pravi sopran in ne odsev prvotnega. Opustila sem vse mrzle pijače. Mnogokrat se mi je ponovilo gnojenje v grlu, po katerem sem vedno boljše pela. Zdravnik je ugotovil hudo prehlajenje grla. Zdravil ni dal nobenih, a priporočal je toploto. Čez dve leti — danes — pa imam zopet svoj prejšnji sopran in hripavost je v tem času popolnoma izginila. Toliko pevcem v dober up, samo vina in piva ne piti!

Torej jaz gospodu Parmi nisem lepo pela. Prosila sem njega, a on je pel še bolj hripavo. Vendar sva oba pela toliko, da sem slišala, kako mojstrsko, kako dovršeno, kako umetno in lepo je uredil harmonizacijo. Vse svoje akorde sem slišala, kot sem si jih zamislila in jih občutila v duši. In s kako vnemo je igral in še enkrat preigral. Res, prelepo je naredil! Seveda primerno za gledališče in koncert in efektno, nad vsem pa poje žalna melodija strogo, neizprosno »dies illa, dies irae« — cerkveno melodijo smrtnih pesmi. Kot lepa povest knjige se mi zdi ta spomin. Vesele triole pri »Te decet hymnus, Deus in Sion« se mi zde kot izraženo hrepenenje, kot vesela zahvala — zadnji spev Parme svojemu Stvarniku! Ravno ta kontrast od vrhunca teatralne glasbene razkošnosti k resnemu samospjevu tenorja, osamljene, proseče duše po božji spravi, bo gotovo mogočno, pretresujoče vplival na temnem odru. Prosila sem g. Parmo, da mi za isto dramo inštrumentira pozneje Gallus-Petelinov »Ecce quomodo moritur«, kar poje angelski zbor v koncu 4. dejanja kot poveličanje smrtni pravičnega. Obljubil je ugoditi moji želji.

Prišedša domov sem dobila ekspresno pismo, da je moja mati smrtno obolela in naj pridem takoj domov. V razburjenosti nisem mogla skladbe prepisati, ampak sem jo odposlala na ministrstvo prosvete kot prilogo drami, ki je darovana Dečjemu domu kraljice Marije v Ljubljani. Poslala sem priporočeno in odhitela domov. Pisana pa je skladba s svinčnikom. Tudi Parma ni imel prepisa, izrečno, da bi jaz pomotoma ne izgubila kdaj svoje avtorske pravice.

Več o tej skladbi ne vem povedati, ker do danes še nisem prosila za potrdilo prejema. Kolkovano pa je bilo vse in tako me nič ne skrbi, ker je gotovo na svojem mestu.

Po smrti matere sem Requiem skomponirala do konca. Šla sem h gospodu Parmi. Zelo se je zanimal in cel Requiem sva obravnavala, deloma prepela. Njegova soproga je servirala južino in v najlepši družbi je potekel večer, kot da smo si stari znanci. Povedal mi je g. Parma, da je bil naprošen ugglasbiti neko pesem sestre Elizabete, in jo je ugglasbil. Natančnejšega o tem nisva govorila. Omenil je tudi neko p. Pavlovo »Marijino koračnico« (Maribor), proti kateri se je iz cerkvenoglasbenega stališča dostojnosti cerkve zoperstavil in jo harmoniziral le na odločno željo neke družbe, menda prav Marijine družbe iz Maribora. Saj se v resnici ne sliši kaj lepo: »Marijina koračnica!« Nehote se moramo smejeti! In res smo se vsi trije. Moje napeve pa je imenoval resne, dostojne in mi priznal umetniški okus.

To je vse, kar spada v cerkvenoglasbeno delovanje pokojnega Parme.

P. B. Sokol:

Paderewski v Rimu.

Po mnogoštevilnih turnejah po vsem kulturnem svetu se je meseca januarja tega leta povrnil v Rim največji živeči klavirski virtuoz Ignacij Paderewski, Poljak in Slovan, bivši predsednik poljske republike. Rim ga pozna že izza l. 1901., in ker je njegova slava v zadnjih desetletjih po vsem svetu neprimerno narasla, ga je nestrpno pričakoval. Take napetosti in takega uspeha po splošnem mnenju v Rimu zadnjih 30 let ni doživel noben domač ne tuj umetnik.

Paderewski je priredil dva koncerta v največji rimski koncertni dvorani »Augusteo« (v sredo 14. in v soboto 17. januarja). Vsi sedeži so bili že dolgo prej razprodani, galerije nabito polne. Na stotine ljudi je moralo oditi, ker niso dobili prostora. Koncertoma je prisostvovala tudi kraljica-mati in več princezinj, ki so umetnika obdarovale s cvetjem.

Ko je Paderewski stopil v dvorano, so se vsi dvignili s sedežev in mu priredili viharne ovacije. Nato je nastala popolna tihota kakor v cerkvi in Paderewski je sedel za svoj instrument. Tihota je bila tolika, da se je mogel jasno razbrati vsak pianissimo in najmanjše niansiranje njegove roke. Že s prvo točko (Mendelsohn: Variations serieuses) je očaral poslušalce ter vzbudil nepopisno navdušenje, ki se, ko je končal, ni hotelo poleči. Tako je bilo po vsaki točki. Program je bil mojstrsko izbran in raznovrsten. Zastopani so bili: Schumann (Fantasia op. 17), Beethoven (Appassionata — to nevarno delo tudi za največjega virtuoz), Haydn (Andante con variazioni), Mozart (Rondo in A-mol), Bach-Liszt (Fantasia e fuga in Fis-mol), Bach-Liszt (Fantasia sul Don Giovanni), Brahms (Variazioni sopra un tema di Paganini). Glavni del koncerta pa je bil posvečen njegovemu rojaku Chopinu. Po splošnem mnenju je Paderewski najboljši interpret Chopina. Med drugim je izvajal: Ballata in As-dur, Notturmo in Des-dur, Mazurka in Fis-mol in mnogo drugih izven programa. Sploh je dodal umetnik toliko točk, da je trajal koncert, ki bi bil mogel biti gotov v poldrugi uri, nad tri ure.

Višek je dosegel koncert, ko je Paderewski na vsesplošno zahtevo kot zadnjo točko izvajal svoj znani, priljubljeni »Minuett«. Nastalo je frenetično odobravanje, umetnika so obsipali s cvetjem in ga urnebesno pozdravljali.

Paderewski je tudi drugod doživel velike triumfe, a takega kakor v Rimu, po njegovem lastnem priznanju, nikjer. Po koncertu je rimska mestna občina priredila Paderewskemu na Kapitolu sijajno čajanko, na katero so bile povabljene odlične osebnosti političnih in glasbenih krogov.

V nedeljo popoldne je Paderewskega sprejel v avdienci sv. oče Pij XI. in se z njim zelo dolgo ljubeznivo pogovarjal. Sveti oče je omenil, kako mu je žal, da ga v Poljski ni mogel nobenkrat slišati, ker se je bil tedaj posvetil politiki, ter mu to tudi sedaj kot vatikanskemu jetniku ni bilo mogoče. Paderewski je razumel željo sv. očeta ter je dal svoj Steinway — ki ga povsod spremlja obenem z najboljšim mehanikom iste tovarne — prenesti v papeževo zasebno knjižnico, kjer je izvajal izbran koncert. Pij XI. se je divil umetniku, mu podelil svoj blagoslov in poklonil več primernih darov njemu in njegovi soprogi.

Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi.

(Dalje.)

(Piše Franc Kramar, bivši nabiratelj slov. narodnih pesmi.)

Opis šeste pesmarice.

Ta pesmarica je spisana leta 1787 in obsega 44 pesmi o sv. Rešnjem Telesu, eno z napevom. Ambrožičev podpis nam pove, da jo je on spisal. Na prvi strani te pesmarice je napisano to-le:

Tukei v teh Bukuah fo te E'xempel
Peifmi od s: Reifshniga Tellefsa
vse forte E'xempelnu nu zhudeshu
katere so pifsane od
Joshefa Ambrofshza(!)
v tem Leiti
1787

Ta pesmarica obsega sledeče pesmi o sv. R. T. i. dr.:

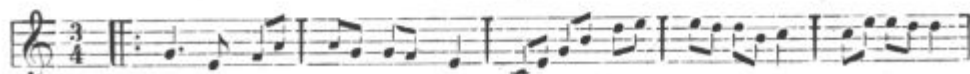
- (Od S: Reifshniga Tellefsa,) višha: salve Regina. —: Oh Tukei sdei vidmo * mi nashga boga, * sandachtio zhastimo * ga sprauga serza itd. — Na to pesem, ki obsega 17 kitic, sem zapisal dva napeva, enega na Igu in drugega pa v Krtini na Gorenjskem.
- Od Jesusa, de jmamo vsellej v nadlugah k nemu pertezh, Aria: Anzoi vam &.
- : O Zhloveg, shdifshes, * she pomuzh ishes, * okulfi gresh, v Reivah na veish itd.
- Od suetga Reifshniga Tellefsa, višha: Rumar lubi & —: Poidi Lefsem, moj dusha, * pridi semkei na ta krej, * tukei se ti sdei pobulsha, * zhe zhes...
- Od suetga Reifshniga Tellefsa: Poshlushei, zhlovig ti, * kai ves sueit govori itd.
- Od enga zhudeshu, od enga juda; na višho kai deilash, o zhlovik na sueitu. —: Oh C'hristian, al fe bosh sprebudu, * te profsem, poifshlushei tu zhudu itd. (16 kitic.)
- Od zhudeshu, kse ie blu sgodillu v Mejsti Wolsperk, spet na to visho. —: Oh C'hristiani, Poshlushaite, * Letu zhudu famerkeite, * tu Meistu Wolsperg sprizha nam, * kai se je blu sgodilu tam. (Obsega 19 kitic.)
- Od S: Reifshniga Telesa: S'he je preteklu en taushent leit, * sedem stu vosem sedem defset, * kar ta zhlovek vshiva boga, * Nu ga she sdei prou na sposna. (14 kitic.)
- Od S: Tellefsa 1. O Zhlou, sprebuditi bi te jest otu rat skus letu zhudu, * deb premifslu takrat, * kader v zerku pridefsh, * koku zhastiti imash * prezartanu suetu Tellu, * bodi nam gnadlivu!

2. Je E'na lhena * v tem Meisti degen dorff bla, * savol sheuleina * je guant sastau-
lala * tam enmu judu, * deb ni pofsodu, * velk teiden ga je nasai tla, * deb zhedna h
spoudi shla. — To pesem, ki tu obsega 18 kitic, sem zapisal z napevom vred tudi v
Vinjah na Gorenjskem. Petra in Marekóvala mi jo je Katarina Zupančič. Bila je bolj
v narodnem duhu zložena, kot je ta v tej pesmarici.
- Od S: Reifsniga Telleša, kater Exempel pisne Bolandus Toma 3. April, ad dijem 23.
post vita s: georgi mar: cap: 5. num. 42. visha: gor, gori sprebudi se & —: O C'hri-
stiani, j(s) vefsellam * sdei vam poveidou bom, * kai se je blu sgodillu tam * v tem
Meisti Ampelon, * v tem Meist ie zerku bla * Lubga suetga Jurja, * E'n Turski first
ie...
- Od zhudesha S: Reifsniga Telleša, katir se naide in vita s: gregori pape & Ecclesie
docto: visha s: Anne od Exempelna: O zhlovek, sdei Bodes, ta zhudes, * polshlushei
sdei dobru, kai fe ie blu v rimu, sgodilu, * fammu suetmu Gregorju, * obhajou...
- Od zhudesha S: Reifsniga Telesa, vifsha s: Magdalene: —: Jest fhellim vam pravit,
* pret ozhi postavit, * kai se ie vmeist Posou sgodilu Reis, * en Taushent je steitu...
- Od S: Reifshniga Telleša, vifsha s: petra Regulata. —: Pridite vsi Lefsem k
- Od s: Reifshniga Telleša, spet nato visho. —: O Lub moij, Rumarij, * bodte vefseli, *
povem preij, odpert sdej, vam je suet Reij! * na peite prez, de she vezh itd.
- Od suetga Reifshniga Telleša, vilha en Menueit. —: S'dei fe osrem, ozhi odprem, prut
tem oltarju, * je snebefs, videm Reifs, prauga boga, * satu moje, je serze...
- Od s: Reifshniga Telleša, spet na to visho. —: O Lub moij, Rumarij, * bodte vefseli, *
povem preij, odpert sdej, vm je suet Reij! * na peite prez, de she vezh itd.
- Od enga Exempla nu zhudesha, visha s: p: Regu: —: O Vi vfi kristiani lubi, * tu
zhudu poshlufhaite! * narvezh vsi pijanzi tudi, * kna veiste, kai deilate, * vam bom...
- Od s: Reishniga telleša, od enga zhudesha, ali Exempelna, katerga pishe Lucas Pineus
E'xercitio. 6 pro. orat. 40 Hosat, visha s: petra Regulata. —: Letu fhlishmo vsaku
Leitu, * koku ie zheshenu blu * v Nebeseh inu na sueitu * presuetu Reifshnu Tellu, *
vsake sorte...
- Od prafsnika s: R: Telleša, koku inu kdai je biu gori postaulen, kateru se naide v
teh velzeh Bukuah, sheuleina Kristusouga cap. 180 pag: 1286. item in shpeculo. Exem-
plorum verbo festum Exemplo I. na vifsho: zast huala sdei bodi, vezhnimu bogu. —:
Polshlushei, ô zhlovik, kar zaita si shiu, * na veifsh kok ta prafsnik postaulen je biu,
* de dones se toku, suetu Reifshnu tellu, zhasti Lepu. (Obsega 15 kitic.)
- Od s: Reishniga Telleša, inu de imamo bel pogostim h suetmu obhajilu perstopiti; na
vifsho: kai delash, o zhlovek, na sueiti. —: O S'mifslimo, kok so Nekdaini * pravizhnu
shiveilli kristiani, * tok sueti nu brumni so bli, * fo vsak dan k obhajilu shli. (Obsega
12 kitic.)
- Od S: Reifshniga Telleša, na vifsho Angela varha. —: Dones zesarij nu kralli, * fershti,
groffi, drug Ludie, * sto prezeifsnó star nu Mladi * S'uet Reifshnu Tellu zhaste itd.
- Js E'ne nemshke na kransku preoberjena, katiro v Nemskih krajeh vselei preit koker
ta mashnik da shegen is suetem R: Tellefsam pojo; na visho koker ta sgorei. —: O
Jesus, bod zhelsen tukei, * ti nar vezhi dobruta, * Buh nu zhlovek skleinen vkupej itd.
- Od S: R: Telleša, ta 14 Exempel 15 ti se naidejo: Gatech: Hist. t. I ex 2 & t. 2. ex
s. item Math. Casteliz in Catech. fol. 82. & 83. in ton. koker pustna nedeila. —: S'hter-
naist zhudeshu sem dosdei vam pravu, * tu she sdei shkafshem vsem, Bom preit sa-
hualu * suetu Reifshnu Tellu, bodi pozheshenu, * tis moi buh guadlu. (13 kitic.)
- Od S: Reifsniga Telleša, en Exempel katerga popifshujeio Mihael ab in selt. de rebuif
gestis, in Belgijo Tomo I. Tilman Breden bach, lib. 7 colat. sacrar. cap. 60. ex fcripto
viene in Austria. Tijpis. exspreso. ad Annum 1591 & vifsha: anzoj vam pojem. —:
S'he Enu zhudu, povem od Judu, * fe ie en jet, pustu kerstit, * v (P)pragi rata Chri-
stian, * tam vsa gospoda, mu je bla Dobra, * kse ie fmaihlou, dosti sprah snou itd.
- Od S: R: Telleša en Exempel, katirga vmet drugimi uzheniki v sojem latinskem Auto-
rij skashe Riba denera soc. Jesu; visha: kai delash, o zlovig na sueitu. —: O zhlovek!

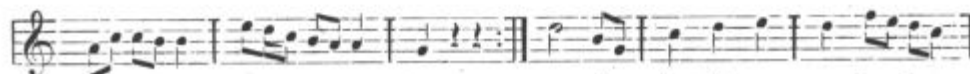
- teb poveidou bom * tu zhudu, kir je suet Anton * kezeria biu preobernu * skusi suet Reishnu Tellu. (Obsega 14 kitic.)
- Od suetga Reishniga Telleša Exempel, katerva pisheta v buga salubleni inu isvelizhani Tomash Kompensis, in fine suorum operum; na visho obeishenga sina. —: O Poshlushei tu, christian, * pifshe Tomas Akempis fam. * de je biu en zhlovek tam, * ta je shu se nim paterjam, * kir sta vkup Raifshala, * se pogovarjala itd. (8 kitic.)
- Od S: Reifshniga Telleša Exempel, katir fe naide In vita Petri Clunia cen. lib. I. item Pa: Abraham pars. 3 fol. 340; na vifsho: zheshena si, Kraliza ti & —: O zartanu, o zheshenu, * pounu skriunusti, nar vezh suetusti, svetu Tellu, * zhlovek, buh sam itd.
- Od S: Reifshniga Telleša Exempel, od ene S: Hostie katiro je sam vidu, inu od ne popishuie ta Bogabojezh skof Tomash Conti protanus, libro. 2. Apum cap. 40 parte item Tilman Bredenbahius libro I. colat. sacrarum cap. 43 item P: Martin Cochem parte 3 fol. 532: visha s: Nodb: ta nova. —: Sdei fmfshli, christian, * poveidou sem vam * zhes trideset zhudu, * glih na leta dan, * kok bi prou zhastili suet Reishnu tellu, * poñishnu Mollili, zhast Dalli bogu. (10 kitic.)
- Od S: Reifshniga Telleša, nu Exempel kateri fe Inaide v lebni s: Mohorijusa; na visho od sheulejna velke Mashe. —: Lubi christiani, tu veiste fami, * de sueteifhiga, vezhga ni * suet sacrament ta, suetga Telleša * je sturjen od Jefsusa, * per tisti vezherij sadni itd.
- Od tretijga zhudesha, ali od 4 Exempelnu s: Reishniga Telleša, katere is vezh drusimi popifshuje P. Abraham parte 2. pag. 339. et. 340. — visha koker na pustni tork. —: C'hristian! C'hristian, premishluj ta dan, * tebe uzhijo vsi, shvina, ofslu nu psi, * ja tud hudizh sam itd.
- Od zhudesha s: obhaijla, ali 2 Exempelna, gorje bo tem, kater navreidnu preimo suet Reishnu Tellu, koker se spet naide in part. 2 P. Abraham fol. 362; vifsa: o ti serze na sveistu: Nafrezhni tak christian, * kbo skerjotu perglihan, * ktir se zistu na spo-vei, * vender...
- Od S: Reifshniga Telleša, od teiga greiha teh Igrauzu, en strashan Exempel, katiri je vnkei vset ex helvetia sancta scripta, per P: Henricum mures cartus de Anno 1392. — visha suete Magdalene. —: Zhlovek, ozhem poveidat, * zhe zefs tu Reifsgledat, * koku se Jesusi...
- Od S: Reifshniga Telleša, koku lubesnivu nas k sebi klizhe Jesus Christus. —: O Lub moj farmanij, botte vefseli, * povem prej, odpert sdei vam je suet Rej, * na peite...
- Od odpustku trijeih dni pretousta: vifsha Rumar lubi: S'tanovitnu pertezite * Christiani semkei sueistu, * tukei ta snomin dershte, * teh sueteh odpustkou itd.
- Nova peifsem od S: Reifshniga Telleša: vifsha dobriga sueta. —: Jest shellim vam Refsodeiti * donashni dan zhudu tu, * kteru se pret dueistu leitmi * je sareis pergudlu blu * v tem Meistu Inshprug vtirolli, * vsakter se sazudu bo, * entkrat dua kmeta na puli * sta govurla vmet sabo. (Pesem obsega 13 kitic.)

Zdaj pride na vrsto pesem o Sv. Rešniem Telesu z napevom, ki je edini v tej pesmarici.

Od s: Reifhniga telleša.

Kri - sti - a - ni, Donashni dan, kste vrei - vah nuzh nu dan, vam tu - kei
Pei - te k moi - mu Je - zu - su v sve - tem Reifhnim te - lle - su, on k se - bi

vsem vkupei ta na - vug dam: pra - vi: Au - zhi - ze mo - je, le
vas va - bi prou Mi - llost - nu.

k me-ni po - dai-te se, pro - si - te, kar she-li - te, vam bom dau vse!

2.

Jest sem vafš toku lubu, * Nebu sem sapustu, * terpeiti nu vmreiti * sa vas per-shu! * preidem sem pa od vash shu, * sem vam she sapustu * per sadni vezherij, kri nu tellu, * sem satu ostou per vas, * de bom lofshei vsak zhas * v nadlugah, v potreibah. potroshtou vafš.

3.

Jest fem toku dober vam, * de vashem dushizam * Moje kri nu tellu, sa spifsho dam, * kdur bo vshivou leta kruh, * ga bom reifshu snadluh, * tezite, sem pridte, bogat nu vboh! * ag bo le zhistu serze, * tog bodem jest per vas vsellej, * nu tudi, vas k sebi, * bom vseu v sueti Reij!

4.

S'i fhlishou, ô Cristian moi, * kte trosta Jesus tui, * sdei v reivah, v nadlugah * vezh na zhagui! * knemu se dones podej, * preden poklekni sdej, * vkup stifšni, pou-sdigni * toje Rokie, * o kai se toku boijsh? * shiher k nemu perbeishis, * on tebi zhe dati vse, kar shelish!

5.

Padmo dolli na obras * o lubi Jesus nash! * vse srute, s dobrute * potroshtej nas * mi sposnamo de smo vsi * veliki greifshniki * prosimo te, ti nam vse, spet odpusti! * nozhmo vezh oblubmo sdej * Tebe Refhalet sa naprej, * o buh nash, tu zhes nas suet shegen dej!

6.

Profsmo te, shegnei narprej * nafshe shittnu polle, * sdei tukei, vsi vkupei * ga teb srozhie, * profmo tud donashni dan, * oblub Refš frishat nam * tu pole sa naprej * s leipem deshjam! * kbo pa nasha dusha, * vnkei s tellesha shla, * ti vsemi jo k sebi, gor v Nebesa!

Amen.

- Od teh 6 guantu, ali shegnaniga ôblazhila teiga Mashnika, kai tu pomeini nu v sebi sapopade. (pret masho.) — visha kranske Mashe. —: O Kai ie sueta Masha, * Mi zhmo premifshluvati! * kai se tam Dopernasha, * imate veidet, snat itd.
- Od skriunusti s: Mashe, kai vsaku posebei pomeini, opravilu teiga masnika: per sueti Mashi se poje; visha koker ta kio sdei poijo. —: Premifsluite Christiani * per suet mashi vsak zhas, * obijokaite s folsami, * kai je svelizhar nash itd.
- Od S: Duha, kader so otrozi obhajani: Prid sueti duh, o stuarnik ti nafsh, * serza ...
- Sahualena peifsem al Te deum laudamus: Tebe Boga mi hualimo, * sa gospuda Te sposnamo, * ozheta tebe vezhniga, * Hual vse, kar je shiviga! (10 kitic.) — Ta pesem se nahaja tudi v knjigi »Branja inu Evangelium« od l. 1777., str. 332—333.
- Ta nova Peifsem per s: Malshij, (Kijrie Eleifon): Pret tabo na koleinah, * ô buh, mi mollimo, * nu pouni od ognenih * shella sdihujemo itd. (Ta se, kakor znano, še sedaj rabi.)
- Peifsem od s: Mashe (Ad Introitum): Mi tebe ô Buh vezhni * vkup sbrani mollimo itd.
- Od Lubefšni Jesusove, visha koker ie od s: Mathia —: Kei ie Jesus, moje shelle. * moi perjatu, moje vse? * shnijm itd. Na te besede sem zapisal napev na Pijavi Gorici pri Igu.
- Od S: Reifshniga Tellefsa, kse per mashi poie: Pritte Jesusa Molliti, * (v) iacramente pozhasititi, * kir ich ie nam gor postavu, * vsem 'k suelizhainu. (Obseza 7 kitic.) Na te besede sem dobil napev na nekem starem listu, dobljenem l. 1911. v Srednij Vasi v Bohinju pri ondotnem organistu. Napev ie skoraj tak, kot na besede »Pridi molit o kristjan«, (glej Riharjeve »Vishe« str. 15).
- Od s: Reishniga Tellesa En' Exempel, visha Angela varha. —: Mi molimo nu shastimo * tu suetu Reifshnu Telu, * S Andochtio vsellei Rezimo: * bod nam vselei

milostno! * en exempel povem slafsti, * lube dushe, prosem vafs, * varte se v smertni greih pasti, * pofshlushaite sdei en zhas. — Pesem obsega tu 13 kitic in sem jo tudi jaz že z napevom vred zapisal v Bičju na Dolenjskem. Bila je v narodnem duhu zložena, in drugače zasukana kot ta.

— Od s: Reifsniga Tellefsa, na višho lifsabone. —: O Zhefshenu nu presuetu * zartanu suetu Tellu, * o buh dei, deb po všsem sueitu * od vseh pozheshenu blu! * kir jest v nem skus luzh te vere * vičem Jesusa moiga, * k nas je lubu bres vse mire, * do konz sheuleina soiga! Od te pesmi, ki obsega 10 kitic, sem prepisal napev iz obširne napevske zbirke, ki jo je imel M. Kračman.

(Konec opisa šeste pesmarice.)

P. B. Sokol:

Pregled savremene talijanske glazbene literature.

Izdanje G. Ricordi e C., Milano.

Leone Sinigaglia: 5 Fogli d'Album per pianoforte, L 5. (A un fiore di campo, L 1:50. — Madrigale rustico, L 1. — Nostaglia, L 1:50. — Così va il mondo, limba mia, L 1:50. — Scherzino, L 2.)

Glazba je sveopći, zajednički jezik cijelog svijeta, koji istina svi poznaju ali ipak uvijek ne razumiju. To biva stoga, što je njezin jezik neodreden te ni sama nema moći, da ga поблиže označi, t. j. nema u sebi savršenih srestava, da nam pojmove tačno odredi. Ipak glazba ima veliku reprezentativnu moć, pa nema glazbenika, koji se nije ovim, nazovimo ga duhovnim jezikom, poslužio da izrazi svoju radost ili žalost, svoj zanos ili potištenost, impresije svoje duše pa vidik neobičnih naravnih pojava ili potresnih događaja. Glazbeniku je taj jezik bio jasan, čutio ga je i proživio, ali je shvatio, da taj jezik u sebi nije potpuno jasan te će ga svatko lako i nepogriješno shvatiti. Da toj nedostatnosti doskoči, sam u naslovu označio, što je htjeo prikazati. Ljudskom duhu je to dostatno, da glazbu prati, shvati i u nju se uživi.

Naravno, da nijesu svi glazbenici jednako sretne ruke, jer se glazbenik kao i pjesnik vađa te dubokim naukom usavršuje. Gori spomenuti >Fogli d'Album< nijesu u sebi ništa osobito, ali ipak nijesu na odmet.

Organistovske zadeve.

Podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani je imelo redno sejo 20. febr. 1925. Predsednik Premrl je poročal o raznih tekočih zadevah. Omenil je med drugim, da se letošnjega občnega zbora štajerskega organistovskega društva od našega odbora ni nihče udeležil, da pa tudi nikakega poročila o občnem zboru — čeprav smo zanj prosili — nismo prejeli. Odbor je vzel to poročilo na znanje z obžalovanjem, da razmerje med obema društvoma ni tako prijateljsko, kot bi želeli. Nekateri organisti so se pritožili na naše društvo, da so bili od pokojninskega zavarovalnega zavoda zavrtnjeni, češ da organistovska služba ni glavno njih opravilo. Predsednik se je radi tega obrnil na ordinariat. Tu so mu naročili, naj sporoči prizadetim organistom, naj odloke zavrtnitve pošljejo škof. ordinariatu, ki bo zadevno ukrenil vse potrebno. Dotične organiste smo o stvari obvestili in jih opozarjamo tu še enkrat. Vdovi koncem januarja na Jezerskem umrlega organista Jerneja Krča, člana našega

društva, se vdovnina ne more nakloniti, ker Krč ni prispeval za II. vdovski sklad. Ker nekateri organisti kljub opominom niso plačali članarine in so zaostali ž njo že za dve ali celo več let, po društvenih pravilih prenehajo biti člani društva. Zato jih odbor ne prišteva več svojim članom. To so sledeči gospodje organisti: Luka Armeni, Anton Bolta, Anton Bohinc, Franc Dragar, Ignacij Fabiani, Franc Faciter, Jernej Gros, Alojzij Jevce, Ludovik Merdavs, Franc Mazovnik, Janez Osolnik, Franc Pavčič, Martin Povh, Ludovik Peterlin, Anton Rogelj, Andrej Rosulnik, Jakob Šuštar, Ivan Tiselj, Jožef Tekavec, Ivan Turk, Peter Zorzut, Martin Zupet in Franc Zorè. Vsi ti pristopijo k društvu lahko zopet, če plačajo vnovič pristopnino 10 Din; podpor bodo pa deležni šele čez nekaj let, oziroma kakor bo v tem pogledu sklenil letošnji občni zbor. — Društvena podpora po 200 Din se podeli Francu Požunu, organistu v Žužemberku, in Francu Armeniju, organistu v Toplicah. Odbor sklene v tekočem letu dati 10 podpor po 250 Din iz škofijskega fonda. Prošnje naj se do konca aprila vložijo pri odboru našega društva. Pri razgovoru o štolnih taksah omenja predsednik, da je bilo glede teh taks v smislu sklepa III. škofijske sinode določeno in v Škof. listu objavljeno, naj se plačujejo takse še danes veljavnega štolnega reda iz l. 1816. v sedanji resnični denarni vrednosti. Pri pogrebih v Ljubljani dobi cerkvenik pri izrednem (uksus) 120, pri I. 80, pri II. 40, pri III. IV. in otroškem 20 Din. Pri pogrebih zunaj Ljubljane se plačujejo 15 kratni zneski štolnega reda v dinarjih. Pri slovesni maši zadušnici z libero v Ljubljani dobi organist: pri I. razredu 80, pri II. 50, pri III. 30 Din; cerkvenik pri I. razredu 80, pri II. 40, pri III. 20 Din. Pri petih mašah zadušnicah brez asistenc zunaj Ljubljane dobi organist 15 Din, cerkvenik pa 10 Din. Za vsa druga mrliška opravila se zaračuni 15 kratni znesek štolnega reda v dinarjih. — Dan in spored letošnjega občnega zbora se bo določil pri prihodnji seji. Odbor je mnenja, da bi bile letos — ob svetem letu — zelo primerne duhovne vaje za organiste, ki so se vršile zadnjič l. 1914., potem ne več. Odbor naroči predsedniku, naj poizve, kje in kdaj bi se mogle vršiti. Natančneje se bo o tem razpravljalo in določilo v prihodnji seji.

Glede zboljšanja organistovskega gmotnega stanja nam je poslal g. Anton Jobst, organist v Žirih, sledeči dopis:

Ker mi je prišlo v roke že več pisem gg. organistov, a bilo ni onega, ki bi se počutil v svoji službi srečnega in zadovoljnega, sem se namenil, g. urednik, podati v par vrsticah samo svoje mnenje, katero upam da ne bo škodovalo prav nobenemu organistu, ki je še v službi ali misli šele organist postati.

Res je, da so plače v marsikaki župniji naravnost smešne. V marsikaki fari bi se gotovo dalo gmotno stališče organista precej izboljšati. To je seveda stvar predstojnikov. So pa tudi župnije, v katerih kljub dobri volji cerkvenih predstojnikov ni mogoče najti nikakega vira dohodkov. In zdaj povem, kar je moj namen.

Organisti naj bi bili v prvi vrsti res dobri organisti, ne samo po imenu, kakršnih je danes žal še precej. Torej samo res šolani organisti, ki imajo kaj smisla in umevanja za svoj stan, pa tudi za lastni napredek. S samim tarnanjem in zabavljanjem ne pridemo nikdar na stonjo, ki nam pristoja. Treba je pogumno seči po samopomoči. Kako pa? Marsikje je služba organista slaba, a istotam dobra služba obč. tajnika, nosilniškega tajnika, služba pri raznih naših zadrugah. Seveda, če je organist brez vsake predizobrazbe, ne more na tako službo reflektirati in tako ne kaže drugega, nego da tarna in hira dalje. Zato pa v šolo! Vsako leto priedi Zadrúžna zveza v Ljubljani zadrúžni tečaj na Slovenski trgovski šoli, ki traja pol leta. Kdor je marljiv, pridobi mnogo in mu je dana možnost dobiti eno ali drugo gori omenjenih postranskih služb. Z daljšo prakso postane lahko izvrsten knjigo-

vodja. Posebno danes, ko je naše združništvo jako razvito, rabijo na deželi polno dobrih zadrugarjev in knjigovodij. Drugič bi s takimi javnimi službami organisti ne bili več tako nepoznani, kar je to zatibog dandanes, ko je pri ljudeh skoraj še mnenje, da za organista itak ni več druge službe nego kvečjem še služba grobokopa. In prepričan sem, da bi taka krepka, odločna in strnjena vrsta v doglednem času sigurno dosegla, kar ji pripada popolnoma po vsej pravici v gmotnem in moralnem oziru. —

K tem pametnim besedam dostavljamo samo to, naj bi jih organisti res upoštevali in ne pozabili prislovice: Pomagaj si sam, in Bog ti pomore.

Preska. Ker sta v zadnjem času že dva politična lista raznesla v »nehvaležni« svet nenavadno novico, da v Preski organist »štrajka«, Vas, g. urednik, prosim, da iz tega ozira blagovoljno sprejmete v Vaš list, ki se rad zavzema tudi za organistovske zadeve, nekaj mojih vrstic; morda bo Vas in še koga drugega zanimalo.

Da na mnogih krajih naše »mile« domovine mora organist še vedno živeti »brez cvenka in plenka v petju kot ptič«, je še vedno žalostna resnica. Ta misel je tudi pri nas v Preski zelo ukoreninjena, tako, da je moj »štrajk« še ni in je najbrž tudi ne bo izruval.

Zakaj sem pričel stavkati? Dobival sem za svoj nemali trud kot organist in pevo-vodja mesečno Din 25.—. Ponovno sem prosil zaboljšanje plače, pa vselej zaman.

Moj »štrajk« uči, da ljudje dela, ki ga opravlja organist, sploh ne štejejo za delo in sploh ne upoštevajo, da je moral šolo obiskovati, ne vedo in ne spoznajo, da tudi organist vrši pomembno kulturno delo. — Skoraj gotovo sem prvi »štrajkovec« in najbrž tudi zadnji. Da bi le res bil!

Lovro Hafner, organist.

Služba organista in cerkvenika je razpisana v Dolu pri Ljubljani.

Služba organista in cerkvenika je razpisana pri Sv. Gregorju, p. Ortnek (Dolenjsko). Pojasnila glede dohodkov itd. daje uredništvo Cerkevne-glasbenika v Ljubljani, kjer naj se kompetenti oglasijo, če mogoče osebno.

Organist Luka Armeni, prej v Studnem pri Postojni, je prevzel službo organista v Podzemlju.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 26. januarja se je vršil II. koncert Filharmo-nične družbe. Nastopil je Miranov-Zepičev godalni kvartet iz Zagreba: Jan Mi-ranov (I. gosli), Robert Dorfer (II. gosli), dr. Milan Zepič (viola) in Stanko Zepič (čelo). Izvajali so lep, izviren spored: Jongenov kvartet v A-duru, Glazunova Slovanski kvartet in Rozyckega klavirski kvintet, ki je v njem na klavirju sodeloval pianist Petar Dumičić. Posebno je ugajal mehko se prelivajoči, v izrazu značilno romanski, mojstrsko oblikovani Jongenov kvartet. Glazunova kvartet je izredno preprost, odločno ruski, zajemljiv. Rozyckega kvintet je patetična, izvečine resna, plemenito in polno zvoneča glasba. Mladi, gori naštetih izvajalci kvarteta igrajo mirno, solidno. Tudi v kvintetu so se s pianistom dobro strnili v lepo zaokroženo enoto. — 4. februarja se je vršil prvi letošnji koncert Glasbene Matice. Prinesel je celo vrsto zanimivih zborovskih novosti, deloma domačih, nekaj tujih. Med domačimi so lepo uspele narodne pesmi iz Kokošarjeve zbirke, prirejene od Emila Adamiča, tri za moški, tri za mešani zbor, istega skladatelja »Napitnica«, težka, nenavadna skladba, ki pa ima v sebi zdravo jedro, krepak, odločen izraz in je privrela od srca; tudi šopek Belokranjskih svatovskih za mešani zbor z basovskim samospevom. Nasprotno so se Lajovčevi Koledniki: častitljivi, žalostni in veseli zdeli nekoliko iskani, premalo domači in zato niso kaj prida učinkovali. Izredno pa so ugajali Sukovi ženski zbori s četveroročnim klavirskim spremljanjem, ki so vseskoz pristrčni, dehteči in neprisiljeno, krasno zvenijo. Več teh pesmi je zbor ponovil. Mogočno,

plemenito je zvenel širolov mešani zbor »Zorja, moja zorja«, koncert pa je zaključila Mokranjčeva »Biljana«. Pevski zbor Glasbene Matice, ki se zadnji čas sam v sebi presnavlja in pomlaja, je svojo nalogo pod vodstvom svojega pevovodje g. Srečka Kumarja prav dobro rešil. Pričakujemo pa, da Glasbena Matica še v tej sezoni nastopi s kakim večjim delom, kakor se to zanjo spodobi, bodisi po njeni slavni tradiciji kakor tudi po njenem dosedanjem ugledu. — 15. februarja se je vršilo V. muzikalno predavanje, obsegajoče glasbo severnih narodov: Norvežanov, Švedov, Fincev in Dancev. Uvodno besedo je govoril dvorni svétnik profesor dr. Josip Mantuani, izoran godalni orkester, deloma članov opernega gledališča, deloma članov orkestralnega društva in gojencev konservatorija, je pod vodstvom prof. Jeraja izvajal več primernih skladb. Zastopani so bili: Gade, Grieg, Bull, Svendsen in Sibelius. — 16. februarja je bil III. koncert Filharmonične družbe. Prinesel je komorni trio: Skladbe za gosli, čelo in klavir. Zelo zanimiv in poučen spored: Saint-Saënsov trio v F-duru, Beethovnov VII v B-duru in Dvořakov »Dumky« so izvajali g. Vaclav Huml (gosli), g. Juro Tkalčić (čelo) in g. Ciril Ličar (klavir), vsi trije iz Zagreba. Koncert je krasno uspel, nudil obilo umetniškega užitka in bil dobro obiskan. — Odličen koncert se je vršil 27. februarja, ko je koncertiral francoski pianist Marcel Ciampi. Dal je skrajno soliden umetniški spored, obsegajoč nemške, francoske in poljske skladbe. Bile so to Schumannova Fantazija op. 17, široko zasnovana v treh stvkih; Ravelov Alborada del Grazioso; Faurejeva Barkarola št. 6; Debussyjev Veseli otrok; Franckov slavni Preludij s koralom in fuga; Chopinova Balada op. 47; mazurka in poslednji valček in Lisztova krasna glasbena slika »Legenda sv. Frančiška Pavelskega, hodečega po morju«. Ciampi se je izkazal kot sijajen pianist, ne le z dovršeno, nenavadno razvito in samosvojo francosko tehniko — kot smo jo opazili že pred leti pri Selvi Blanche —, z izredno jasno, gotovo in elegantno igro, temveč tudi kot globoko čuteč glasbenik, ki gre skladbam do dna in jih doživlja. Koncem koncerta je dodal še tri izredno bravurne lastne komade. Občinstvo je njegovo igro poslušalo z občudovanjem in največjim užitkom.

II. Koncerti drugod. Mariborska Glasbena Matica je izvajala Dvořakovo balado »Mrtvaški ženine« za soli, mešani zbor in veliki orkester 2. februarja v Celju. Koncert se je vršil v dvorani »Union«, bil popolnoma razprodan in je častno uspel. — Gospa Claire Trost-Fiedler, soproga našega rojaka pianista Antona Trosta, je priredila v januarju na Dunaju samostojen klavirski koncert. Dosegla je zelo velik uspeh. — Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je imelo 1. marca koncert na Viču.

S. Premrl.

Dopisi.

Ljubljana, semenišče. Zadnje poročilo o petju v ljubljanskem semenišču je bilo v »Cerkvenem Glasbeniku« nekako pred dvema leti. Zato naj v naslednjem podam bilanco našega pevskega dela v zadnjih dveh letih.

1. Kot prej, tako smo tudi zadnji dve leti v domači kapeli peli največ enoglasno (ljudsko petje). Rabili smo predvsem Premrlovo »Pesmarico za mladino«, ki smo jo razen par pesmi vso prepeli. Več Marijinih pesmi, Tantum ergo itd. smo pa vzeli tudi iz nekaterih drugih zbirk. Vendar proti koncu ni bilo več prvotne vneme za ljudsko petje. Vzrok: Deloma pomanjkanje pesmaric med bogoslovci, deloma pa to, ker so se pesmi preveč ponavljale. Zato je posebno ob praznikih in ob nedeljskih mašah nastopal oktet s štiriglasnimi pesmimi; jemali smo jih največ iz »Cantica sacra«, precej pa tudi iz semeniških rokopisnih zbirk. Pa tudi drugo novejšo glasbeno literaturo smo predelali, kolikor se je pač dala prilagoditi našim razmeram, n. pr.: božične: Premrl; Sicherl-Premrl; Hochreiterjeve Marijine; Sattnerjeve Planike; Kimovčeve Mašne; Requiem smo peli Premrlov in Griesbacherjev. Latinske maše: De angelis in Gollerjevo (troglasno) Loretto.

2. V stolnici smo peli oficije o Božiču, o Veliki noči in na Vernih duš dan ter slovesne vespere ob večjih praznikih istotako kot prejšnja leta. Nekaj novega so bile slovenske pesmi pri procesiji sv. R. Telesa. G. Premrl nam je napravil nekaj krasnih himnov za to procesijo. (Škoda, da jih ne priredi za mešani zbor in posebej ne izda. Dobro blago naj se razširi med ljudi, čemu bi samevalo zaprto v semeniški omari!) Ker smo ravno pri procesijah, naj omenim, da poje oktet o Veliki noči pri petih ljubljanskih procesijah: pri uršulinkah, v stolnici, pri Sv. Jakobu, v Križankah in pri lazaristih.

3. Društveni zbor je sodeloval pri raznih prireditvah, katerih je bilo zadnji dve leti enajst (razne akademije, Miklavževi in poslovljni večeri, božičnice itd.). Imenujem samo najvažnejše! 24. maja 1923 je priredilo Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev svojemu prvemu častnemu članu dr. Ant. Bonav. Jegliču slavnostno akademijo ob priliki izrednih jubilejev. Zbor je zapel dve precej težki, a lepi Premrlovi: »K 25 letnici« in »K 50 letnici«, ki ju je g. skladatelj sam dirigiral. Drugo slavnostno akademijo je priredilo Cirilsko društvo svojemu bivšemu profesorju dr. Josipu Srebrniču, škofu krškemu. Zbor je zapel Vilharjevo »Naša zvezda«, Švikaršičevo »N' mau čez izaro« in Hajdrihovo »Jadransko morje«. Med drugim smo peli pri akademijah: Premrlovo »Čuj premila«, Dolinarjevo »Zaupno glej, k tebi prihajamo«, Premrlove »Hvalnice nebeški Gospé«, staroslovanski koral »Veličaj dušè mojá«, Premrlovo »Misijonsko pesem«, Schwabov »Večer na morju«, Adamičevega »Vasovalca«, Zajčovo »Zrinjsko-Frankopanka«, Hladnikove »Škrjančke«. Veliko smo se jih pa naučili, s katerimi nismo nastopili. Zbor se je precej izvežbal, pel je z občutkom, na dinamiko smo pazili. Le škoda, da je manjkalo dobrih prvih tenorjev. Pa saj drugod istotako tožijo.

4. Oktet je nastopil, kolikor se spominjam, pri dveh pogrebih. Zapeli smo »Beati mortui« in več nagrobnic iz Maroltove zbirke.

5. Vse petje v semenišču ima v rokah Cecilijansko društvo, ki skrbi obenem za glasbena predavanja. V zadnjem času so predavali: P. H. Sattner o praktičnem vodstvu pevskega zborá; dr. Jos. Mantuani je osvetlil nekatera, dosedaj še nenatisnjena vprašanja iz Palestrinove dobe; enkrat je predaval tudi prof. Bajuk; naslova predavanja se več ne spominjam.

Imeli smo organiziranih več zborov. Pri velikem zboru je bilo okoli 40 pevcev. Tukaj so sodelovali tudi tisti tovariši, ki sicer niso imeli posebnega posluha, pa si ga bi radi malo izvežbali. Ta zbor je bil zato precej okoren, nastopil je menda samo z eno pesmijo. Potem smo imeli manjši zbor, 20—24 pevcev; to so bili sami dobri pevcí, zato je bil ta zbor precej gibčen. Ta je večinoma nastopal pri vseh prireditvah. Nazadnje smo imeli še oktet, sestavljen iz najboljših pevcev. Pel je pri akademijah, pogrebih, pri velikonočnih procesijah, v stolnici itd. Včasí je bilo treba za vse to veliko vaj, večer za večerom, tudi po večkrat na dan, pa so vseeno tovariši radi prihajali k vajam. Hvala jim!

Pozabiti ne smem tudi tamburaškega zborá, čeprav to ne spada toliko v »Cerkveni Glasbenik«. Hrbtenico tamburaškega zborá so tvorili tovariši Dalmatinci, ki so pokazali, da se dá tudi iz tamburice nekaj lepega izvabiti, samo če jo vzame v roke pravi človek. Nekaj časa smo imeli tudi godalni kvartet, ki pa zaradi nerednih vaj (pomanjkanja časa!) ni žel posebné slave.

6. Med učnimi predmeti na teološki fakulteti je tudi petje. Poučeval ga je g. prof. St. Premrl v dveh oddelkih. Prva dva letnika sta zlasti predelavala psalmodijo, druga dva pa mešane speve. G. Premrlu se moramo zahvaliti, da se v ljubljanski stolnici poje koral tako pravilno kot malokje drugje. Kar smo se v šoli naučili, to smo skušali še izven šole izpopolniti s prostovoljnimi koralnimi vajami, ki jih je prirejalo Cecilijansko društvo. Razen šolskega petja je poučeval g. Premrl v semenišču dve leti tudi harmonijo, in sicer za »Bog plačaj!« Naj mu v resnici Bog to poplača.

To bi bilo naše delo v zadnjih dveh letih. Ni veliko; s časom za pevske vaje nam je šla vedno tesna. Komaj smo dobili kako urico za pevske vaje. Ampak kar je

bilo storjenega, je bilo storjeno z dobro voljo. Upam, da seme, ki je bilo vsejano v teh pevskih urah, ne bo usahnilo, ampak da bo obrodilo obilen sad po naši slovenski domovini. V to pomozi Bog in sv. Cecilija!

M. Tome, kaplan, Mokronog.

Ljubljana, Sv. Peter. Po daljšem času zopet nekoliko poročila o našem cerkvenem petju. Zadnje čase se je pevski zbor nekoliko pomnožil in nekako ustalil tako, da šteje sedaj 10 sopranov, 6 altov, 4 tenorje in 6 basov; ob gotovih prilikah se še nekoliko poveča, tako, da sodeluje do 30 in še več pevcev. Pevske vaje imamo redno dvakrat na teden. Pred prazniki pa, če le mogoče, tudi eno ali dve več.

Latinskega se zadnje čase nismo nič novega učili. Pač pa imamo vse slovenske pesmi, ki izidejo v raznih zbirkah ali pa v prilogi »Cerkvenega Glasbenika« in teh se prav pridno učimo, tako, da vse pesmi, ki se mi zde primerne, kmalu ko izidejo, tudi naštudiramo in pojemo. Priloge »Cerkvenega Glasbenika« dobivam v 20 izvodih in mi je na ta način mogoče, da se vsako primerno pesem takoj naučimo, kar bi pa ne bilo mogoče, če bi dobival samo eno prilogo. Saj vsi vemo, kakšen križ je s prepisovanjem not. Kolikokrat nimaš časa, kolikokrat, če si utrujen, se ti ne ljubi, da bi se lotil takega mehničnega dela, in kolikokrat, če slučajno utegneš, na to pozabiš. Pa pride vaja. Pevci bi radi kaj novega, organist sam bi tudi rad, pa ne more, če nima prepisanih glasov. Zato priporočam vsakemu organistu, če je le mogoče naj doseže, da bo cerkev naročena na več prilog »Cerkvenega Glasbenika«; tako mu bo mogoče vse nove pesmi, ki v teh prilogah izidejo, svoj zbor takoj naučiti, česar bo vesel sam in tudi pevci. Te priloge razmeroma malo stanejo: izvod poldrug dinar, pri večjem naročilu še manj. Cerkev pa si na ta način tekom let nabere lep zaklad domačih cerkvenih pesmi.

O božičnih praznikih navadno ne pojemo pri sv. maši mašnih pesmi, zato pa rabimo veliko število božičnih pesmi, katere pevci res prav z veseljem pojo. Peli smo o božiču slovensko iz sledečih zbirk: Sicherl-Premrl: »Pridite molit Jezusa!«, Sattner: »Božičnice«, Hladnik, Chlondovsky, Faist in iz prilog »Cerkvenega Glasbenika«. Latinske maše: Rihovsky, Ziegelmeier, Griesbacher, ofertorij Gollerjev, graduale Griesbacherjev, introit in komunijo koralno.

Zgoraj sem že omenil, da se latinskega zadnje čase nismo nič novega učili. Seveda, kako pa naj se, ker me stane latinska maša, če kupim 20 ali 24 glasov s partituro, 1000 K? To je precej velika vsota; zato rajši to ali ono mašo, ki smo jo že kdaj peli, ponovimo in na novo naštudiramo. In zdi se, da to tudi ni za vse napak. Kakor so bile sila in razmere večkrat vzrok, da je kdo kaj novega znašel ali na novo praktično misel prišel, nekako tako se mi zdi je tudi tukaj.

Vzemimo mašo, ki smo jo že večkrat peli, pa jo dobro najprej sami še enkrat preštudirajmo. Morebiti se je takrat, ko smo se je učili, mudilo radi tega ali onega praznika. Čas je bil določen, mašo smo morali znati. No, in šlo je. Ne sicer morda tako kakor bi radi, a šlo je vendar. Takrat je morebiti primanjkovalo časa, da bi jo dobro opilili. In če jo sedaj zopet v roko vzmemo, pa morda tu in tam tempo nekoliko spremenimo, tu malo pohitimo, tam malo zadržimo, tu velik crescendo, tu zopet nekaj krepkih poudarkov — in maša se bo zdela skoraj kakor nova! Resnica je, da preprosta pesmica, dobro naštudirana in lepo zapeta naredi večji in lepši vtis, kakor kaka umetna in težka, ki ji zbor ni kos. Zato naj vsak pameten organist izvaja to, kar je za njegov zbor najbolj primerno. Ni vse za vsakega. S pametno izbiro boš dosegel z manjšim trudom večje in lepše uspehe.

Socialne razmere in povojni duh časa, se zdi, je vzrok, da tudi med pevci ni več tiste gorečnosti in požrtvovalnosti, kakor je bila včasih. Seveda, dostikrat pa človek tudi ne more zameriti temu ali onemu, če ga ni v nedeljo na kor. Cel teden dan za dnem v pisarni ali v šoli sedeti, ali drugo službo opravljati, včasih celo v nedeljo dopoldne; ali mu moremo potem zameriti, če hoče biti malo prost. Kdo mu ne bo oprostil! So težke razmere. To čutimo dostikrat tudi organisti. Da bi se te razmere kaj kmalu zboljšale, pomagaj nam Bog in sv. Cecilija!

Ivan Zdešar.

Iz Kočevskega. Kočevarji stanujejo v kočevskem in dolenskem okr. glavarstvu. Naselili so se v naše kraje v 14. stoletju na posestvih Ortenburžanov. Njihovo narečje je podobno najbolj avstrijsko-bavarskemu in tirolskemu. Starih narodnih pesmi imajo precej. Prinesli so jih večinoma iz stare domovine. Mladina jih zna le še par, n. pr. »Die schöne Mälerin«, ki je po svojem motivu slična slovenski »Lepi Vidi«, in pa sledečo:

Du hoscht lei nen Ammein, aen Attein hoscht du, du hoscht lei nen Huemot gottchiabarsche Bue.	Du hast nur eine Mutter, einen Vater hast du, du hast nur eine Heimat, Gottscheerischer Bursch.
--	--

Druge narodne in cerkvene pesmi so moderne nemške, nekaj pa je prestavljenih iz slovenščine. Tekom triletnega bivanja sem prestavil več najbolj priljubljenih slovenskih cerkvenih pesmi, ki so se hitro udomačile.

Na Kočevskem ni nobenih organizacij, razen nekaj dekliških Marijinih družb in gasilnih društev. Edini list, ki izhaja dvakrat na mesec, je »Gottscheer Zeitung«. Stalnih služb za organiste ni, v cerkvah igrajo učitelji.

Poudarjati moram, da imajo Kočevarji veliko ljubezen do svoje domovine. To se je pokazalo povsod, ko so zbirali za nove zvonove, katere so plačali večinoma ameriški dolarji. V naši župniji v Polomu pri Kočevju smo naročili na ta način 7 bronastih zvonov. Ljudi je več kot polovico v Ameriki. Duhovniki so deloma domačini, deloma Slovenci. Stari ljudje govorijo samo domače narečje, ljudje srednje starosti, ki so obiskovali šolo in so hodili kot krošnjariji mnogo po svetu, govorijo in pišejo v pravilni nemščini; mladina pa se uči sedaj v Jugoslaviji tudi slovenščine.

Tudi na Kočevskem velja staro pravilo:

Wo man singt, da lass dich ruhig nieder,
böse Menschen haben keine Lieder.

Fr. Ks. Pavšič, župnik.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Stanko Premrl: 10 mašnih pesmi za mešani zbor, deloma z orglami (II. zbirka). Z dovoljenjem škof. ordinariata v Ljubljani z dne 3. oktobra 1924, št. 3414. V Ljubljani 1925. Samozaložba Lepe mašne pesmi. Podrobno oceno prinesemo v prihodnji številki. Partitura stane 10 Din., 5 izvodov 40 Din., od 10 izvodov dalje po 6 Din. — Naročajo se pri upravi Cerkevnege Glasbenika.

Stanko Premrl: *Miserere* za 4 glasni moški zbor. Ljubljana 1925. Samozaložba. Lahak, jako poraben. — Cena 2 Din., več izvodov po poldrugi dinar. Naroča se pri upravi Cerkevnege Glasbenika.

E. Adamič: Šest narodnih pesmi. Po napevih iz Kokošarjeve zbirke za moški in mešani zbor priredil — —. Ljubljana 1924. Izdala »Zveza slovenskih pevskih zborov«. Cena 10 Din. Naroča se pri »Zvezi« — Glasbeni Matici v Ljubljani. — Zelo zanimivi, deloma prav samorasli napevi, bodisi resni, bodisi veseli, prirejani v ravno tako zanimivem in samoraslem štiriglasnem stavku. Po večini zelo porabne in ne preveč težke skladbe pevskim zborom toplo priporočamo.

Levoslav Pahor: »Blagor mu« in »Rodoljubu«, žalobni koračnici za godbo na pihala. Domačih žalobnih koračnic smo do sedaj pogrešali. Tu nam podaja g. Pahor dve. Prva prinaša odlomke iz Foersterjeve »Ljubice« (»Ležal na mrtvaškem odru...«), iz Jelenove »Usliši nas, Gospod«, in Jenkovo celo »Blagor mu«. V drugi žalobni koračnici so uporabljene motivi Jenkove »Što čutiš, Srbije tužni«, Zajčeve »Večer na Savi«, srbski žalobni motiv iz kola, slovenska narodna pesem »Rožmarin«, za zaklju-

ček pa slovenska ponarodela »Vigred se povrne«. G. Pahor je vse te pesmi oziroma odlomke lepo, solidno in učinkujoče instrumentiral in spojil v okusno harmonično celoto. Cena vsaki koračnici je 25 Din (25 glasov). Naročajo se pri skladatelju L. Pahorju, inšpektorju državnih železnic v Ljubljani, Pražakova ulica 10.

»Pevčevac« pesmarica IV. zvezek je izšla in se dobiva pri pevski Zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7. Cena 12:50 Din.

B. Voldan: Svatbena suita, op. 8. za gosli in klavir. Izdal A. Neubert v Pragi. Voldanova suita obsega pet stavkov, nudi krasno, moderno, a solidno glasbo. Namenjena je seveda boljšim igralcem. Kdor se peča z violinsko literaturo, mu bo ta skladba zelo dobrodošla, nudi nebroj glasbenih zanimivosti in lepote.

Premrl.

Voldan B.: »Nova šola leg.« (Založba A. Neubert, Praga.) Odkar nam je Paganini razodel vse bogastvo tehnike na goslih, so bili violinski pedagogi prisiljeni iskati novih poti, ako so hoteli s svojimi učenci dohajati žensialnega Italijana, ker njegova tehnika ni bila plod razvoja, ampak mogočen korak naprej do skrajnih mej dosegljivosti. Le z mehaniziranjem violinskega študija je bilo mogoče to pot skrajšati in približati nove cilje talentiranim učencem, kar se je doslej najbolj posrečilo O. Ševčiku in v zadnjem času B. Voldanu z zgoraj omenjeno šolo. Ševčik je spisal svojo šolo na podlagi psiho-loškega pravila o enakosti in sličnosti, ter ga dosledno izvajal v 1. legi, Voldan pa je šel še dalje in je prenesel omenjeno pravilo tudi na druge lege. Zato sem mnenja, da je Voldanova šola potrebno dopolnilo k Ševčikovi in da se bo pri študiju leg prav tako obnesla, kakor Ševčikova za 1. lego. »Nova šola leg« je razdeljena v dva dela: v prvem delu obravnava avtor prijeme, v drugem pa izmeno leg. Novo je pri šoli to, da se ne vrstijo lege v običajnem redu, ampak po skupinah, ki si sličejo v prstnem redu, namreč 1. in 5. (9.), 2. in 6., 3. in 7. ter 4. in 8. Kot dopolnila k šoli sta izšla od istega avtorja še dva zvezka: 40 študij in 80 narodnih pesmi (čeških, jugoslovanskih, med temi 6 slovenskih, angleških in nemških). Tekst šole je štirijezičen (češki, hrvatski, angleški in nemški), tako da ima delo kozmopolitičen značaj, kar bo vsekakor knjigi le v korist. Ker nisem imel še prilike šolo praktično preizkusiti, ne morem že izreči končne sodbe, menim pa, da njeno praktično vrednost in uporabljivost najbolj dokazuje dejstvo, da je vpeljana na praškem konservatoriju — naši prvi in največji slovanski glasbeni visoki šoli.

Adolf Gröbming.

Naši glasbeni listi.

Pevce 1925. 1—2. ima sledečo vsebino: Premrl; dr. Josip Čerin; Prijateljem slovenske pesmi; Aljaž: Pevski spomini; Naši zbori; Vestnik Pevske zveze; Iz glasbenih listov; Doma in drugod; Sporočilo uprave. — Glasbena priloga ima dva Schwabova preprosta zbora: »Zvonovi« in »Kukavca« ter Premrlov moški zbor, posvečen kvartetu »Primorje«: »Moj mu blagoslov!«

Zbori 1925. 1. prinašajo Janko Ravnikov izrazito modern, precej težak, s prvo častno nagrado odlikovan moški zbor »Solnce v zenitu«. 2. številka prinaša Emil Adamičev čvrst, zelo peven in hvaležen mešani zbor »Zrelo žito«. O tem novem glasbenem listu poročamo posebej med današnjimi Raznimi vestmi.

Sveta Cecilija 1925. 2. ima sledeče članke: Matečić: O istarskoj ljestvici; Šafránek-Kavić: Muzička sezona u Zagrebu; Sokol: Velika sedmica u Rimu; Tomlinović: Pučka pjesma u crkvama na selu; Leko: Hercegovački franjevci i crkvena glasba; Proletarska muzika; Vl. D.: Bilješke iz glasbenega života u Engleskoj; Barle: Graditelj orgulja, župnik Adam Žuvić; Lovšin: »Zeleni Juraj« medju Bijelim Kranjcima; Iz hrvatske glasbene prošlosti; Naši dopisi; Glasbena literatura; Pregledštampe o glasbi; Razne vijesti; Vijesti Saveza hrv. pjev. društava; Iz Cecilijina društva; Nek je svašta. — Glasbena priloga prinaša štiri pesmi za mešani zbor: F. S. Vilharjevo »Ružici tajinstvenoj«;

Canjugovo »Misno«; Staretovo »Tamjana se miris vije« in Matajovskega Tantum ergo ter eno kadenco za orgle.

Jugoslavenski Muzičar 1925. 2. prinaša: Organizacijski pregled, en dopis iz Ljubljane, konec članka »Prva godina rada Sarajevske Filharmonije«, nadaljevanje Lončarjevega članka o najnovejših glasbenih delih, spominčico † Viktorju Parmi in nekaj raznih vesti.

Razne vesti.

Od Pevske Zveze nagrajene skladbe. Izmed skladb, ki so bile pri razpisu za nagrade poslane Pevski Zvezi v Ljubljani, so dobile nagrado: V. Vodopivčeva »Noč na Adriji« (prvo, 500 Din); P. H. Sattnerjeva »K polnočnici« (drugo, 250 Din) in H. Vogričeva »Izpremenjeno srce« (tretjo, 250 Din). Skladbe izidejo v »Pevcu«. Več zelo dobrih in upoštevanja vrednih skladb je artistski odsek zavrnil, ker so bile pisane od skladateljev lastnoročno.

V **Mariboru** so 14. jan. ustanovili pevsko okrožje. Za predsednika je bil izvoljen župnik in skladatelj Fr. Ks. Spindler, za blagajnika prof. dr. Ivan Bogovič, za pevovodja ravnatelj stolnega kora Jože Trofenik, za referenta vikar Fran Hrastel.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je začelo o priliki dvajsetletnice svojega obstoja (1905—1925) izdajati mesečni glasbeni list za zborovsko glasbo »Zboric«. List bo prinašal še neobjavljene pesmi za moški, ženski in mešani zbor à capella. Prvi dve številki sta izšli. Urednik lista je Zorko Prelovec. Naročnina znaša letno 20 Din, za Italijo 10 lir, za Ameriko 1 dolar.

Hrvatski virtuoz na goslih Zlatko Baloković je v zadnjem času prirejal koncerte širom Združenih ameriških držav. Dosegel je velike uspehe. V Washingtonu so se udeležili njegovega koncerta predsednik Coolidge, državni tajnik Hughes, predsednik parlamenta Gilleta in polnoštevilni diplomatski zbor. Coolidge je sprejel Balokovića v posebni avdiјenci, mnoge odlične družine so mu priredile čajanke.

Stradivarijeve gosli so nedavno našli v mestu Ribinsk na Ruskem, ki so bile pred dvajsetimi leti ukradene belgijskemu pianistu Eugenu Isaye.

Jugoslovansko zvezo pevskih društev so ustanovili v Belgradu. Za glavnega tajnika je izvoljen skladatelj K. P. Manojlović.

Umrli je koncem februarja slavni italijanski skladatelj in orgelski virtuoz Enrico Marco Bossi. Rojen 25. aprila 1861 v Salo ob gardskem jezeru se je glasbeno izobraževal na glasbenem liceju v Bolonji, od 1873 do 1881 pa na milanskem konservatoriju, ki ga je dovršil in zapustil z nagrajeno opero »Pakvita«. Potem je deloval kot organist v kromski stolnici, bil nekaj časa učitelj za teorijo in orgle na konservatoriju v Neapolju, od 1895 do 1902 ravnatelj konservatorija »Ben. Marcello« v Benetkah, in končno ravnatelj glasbenega liceja v Bolonji. L. 1893. je izdal s Tebaldinijem šolo moderne orgelske igre, zložil celo vrsto različnih odličnih orgelskih skladb, med njimi eno sonato in en koncert za orgle in orkester. V ediciji Peters sta izšli pod štev. 3590^a in 3590^b dve knjigi Bossijevih izbranih koncertnih orgelskih skladb, pod štev. 3592 pa zbirka od njega prirejenih skladb staroitalijanskih orgelskih skladateljev. Glasbena Matice v Ljubljani je l. 1906. dvakrat pod vodstvom M. Hubada izvajala Bossijevo biblijsko kantato v treh delih »Canticum canticorum« ali »Visoko pesem kralja Salomona«, za bariton, sopran, zbor in orkester, op. 120. Bossi je zložil še več drugih skladb večjega in manjšega obsega, l. 1890. še eno opero »Devica Orleanska«. Vendar glavno njegovo skladateljsko polje in pomen njegov leži v orgelskih skladbah. Pred kakim letom je koncertiral na orglah v Trstu in sicer z največjim uspehom. Njegov brat Adolf je stolni organist v Milanu, sin Renzo pa učitelj orgljanja na konservatoriju v Parmi. Z Enrico Bossijem je Italija za Puccinijem izgubila enega svojih največjih in najpomembnejših skladateljev.

V narodnem opernem gledališču v Ljubljani je koncem januarja gostovala slavna češka umetnica gospa Ema Destinova. V zahvalo za lep sprejem v Jugoslaviji priredi v Pragi koncert samih jugoslovanskih pesmi.

Umrli sta koncem l. 1924. italijanska cerkvena skladatelja Luigi Baronchelli in Luigi Botazzo. Baronchelli je bil urednik lista »Organista italiano«, regens chori in organist stolne cerkve v Monzi, vnet razširjevalj cecilijanske ideje v Italiji. Izdal je več motetov, en Requiem za en glas in 10 skladb za orgle ali harmonij in šolo za harmonij. Botazzo je v mladosti desetih let oslepel, prišel z 11. leti v zavod za slepce v Padovi, z 19. letom postal na tem zavodu učitelj harmonije, kontrapunkta in orgel, 1872. bil imenovan za organista v baziliki sv. Antona v Padovi, 1875. postal profesor za orgle v zavodu Pollini v Padovi. Od raznih akademij je dobil častna odlikovanja. Iz njegove šole je izšlo nad 250 organistov, med njimi Casimiri, Branchina in drugi. Tudi Botazzo je bil vnet, pristen cecilijanec. Njegove jasno pisane skladbe so za zbor, za zbor in orgle, za orgle, za harmonij, za klavir in za godbo na pihala. Izdal je tudi šolo za orgle in nekaj drugih teoretskih del.

Josip Kašman, svetovno znani baritonist, je meseca februarja umrl v Rimu v 77. letu starosti. Listi pišejo, da je bil Kašman istrski rojak iz Lošinja. Pokojni ravnatelj Gerbič, ki je bil s Kašmanom dobro znan in njegov prijatelj, je pa trdil, da je Kašman Slovenec, Ločan, in da je takrat, ko bi bil moral v vojaško službo, odšel v Italijo, kjer se je potem pričela njegova slavna pevska kariera. Kašman je nekaj kratov nastopil tudi v Zagrebu. Slovel je zlasti kot pevec Wagnerjevih vlog. L. 1902. je žel velike uspehe v Udinah, ko je Perosi izvajal sedem dni po vrsti v stolnici oratorij »Il Natale del Redentore«. Pisec teh vrst se še dobro spominjam, kako je po Kašmanovem petju — pel je pripovedovalca — po besedah: »in je porodila svojega edinorojenega sina in ga v plenice povila in v jasli položila« bruhnil med poslušalci kar sam od sebe val ploska. Bilo je res veličastno lepo.

G. Milan Zjalič, dekan in župnik v Samoboru pri Zagrebu, namerava izdati knjigo »Cerkvena muzika«, ki bo imela sledeče odstavke: 1. Razvoj cerkvene muzike. 2. Vrste cerkvene muzike. 3. Instrumentalna muzika u crkvi. 4. Misni napjevi. 5. Cecilijanstvo ili reforma cerkvene muzike. 6. Hrvatska pučka crkvena popijevka. Knjiga bo stala 40 dinarjev. Pisatelj vabi na naročbo. Prijava naj se pošlje do 1. aprila.

V mariborskem časopisu za zgodovino in narodopisje (1925. 1.) je izšel II. del Hinko Druzovičeve zanimive razprave »Zgodovina slovenskega petja v Mariboru«. Popisana je doba čitalniškega mešanega zborovega petja od 1884—1914 v Mariboru in v Ptujju, osnovanje godbenega kluba, ki se je pozneje preosnoval v glasbeno društvo, ustanovitev in delovanje Cecilijinega društva za lavantinsko škofijo (Kukovič, Hudovernik, Trop, Trafenik), petje v Bralnem in pevskem društvu »Maribor« in v Katoliškem delavskem društvu, delovanje dramatičnega društva in petje na mariborskih šolah. — V istem zvezku je priobčil vseuč. prof. dr. Fran Kidrič razpravo »Pri-mož Lavrenčič in njegova cerkvena pesmarica«.

To in ono.

Kako je nastala Riharjeva pesem »Zbogom! dan's Marija pravic. — ...»Tudi drugim tujim gospodom, čeravno ne vselej duhovnikom, je bilo Riharjevo stanovanje rado odprto. Zlasti enega dogodka ne smem prezreti. Za časa, ko je bil pok. provikarja dr. Ig. Knobleharja srednjeafriški misijon na vrhuncu svoje slave, je bila kljub očitni gotovosti, da ondotno podnebje nikakor ne ugaja Evropcem in osobito ljudem iz naših krajev, vendar vnema za taistega in njegovo udeležbo med našim narodom zelo velika. Leta se sicer ne spominjam več natanko, kdaj se je odpravljala večja ekspedicija naših rojakov in tudi nekaj Tirolcev v notranjo Afriko, toliko pa vem, da se je pred odhodom iz Ljubljane zbrala vsa pri Riharju. Medtem, ko se je v sprednjih sobah

odhajajočim nekoliko postreglo, so prišli pevci šenklaškkega kora skrivaj skozi stranska vrata v zadnjo sobo ter čisto nepričakovano zapeli ganljivomilo odhodnico:

Z Bogom! vi rojaki blagi!	Ponesejo vas valovi;
Z Bogom! bratje nam predragi!	In Egiptovski bregovi
Čez morje široko,	Vas bodo sprejeli.
Neizmerno globoko,	Oj z Bogom, preljubi!

Napevu se je poznejši čas podtaknila pesem za zadnji majnikov dan:

Z Bogom! dan's Marija pravi,
Z Bogom! ljubo vas pozdravi itd.

Ta pesem je bila skovana kar v hitrici, kar pri Riharju ni bilo nič nenavadnega. Nekaj podobnega je izvršil pokojnik tudi na Dobrovi, in sicer zjutraj na dan nove maše ranjkega Martina Tomca, poznejšega suhorskega župnika. V eni sobi je on komponiral napev, v drugi sobi pa je sestavljal rajniki Andrej Praprotnik na to melodijo besede (tekst), kar se je potem pelo v cerkvi pri novi maši.

(J. Levičnik v »Dom in svetu« l. 1896, str. 689—690.)

Pogrešen verzikelj. Pred mnogimi leti, ko je hodil po naših krajih še avstrijski cesar, se je nekoč udeležil tudi slovesne službe božje. Pri tej priliki je celebrant zapel verzikelj: »Oremus pro Imperatore nostro N.« (»Molimo za našega cesarja N.«). Na koru pa so se moško odrezali: »Qui fecit coelum et terram« (»Ki je ustvaril nebo in zemljo«). Cesar se je tedaj sladko nasmehnil, češ, kakšno vsemogočno oblast mu tu pripisujejo, da more ustvarjati nebo in zemljo.

F. F—ž.

Glasbeno zrnje.

Šolsko petje. Opomnim, da se s šolskim petjem najbolj budi veselje do petja in godbe, da se ž njim izobrazuje duh in srce in da se ž njim zelo povzdiguje cerkveno in ljudsko petje. (Anton Nedved v Predgovoru k Šolskim pesmim.)

Trije začetki. I. »V začetku je bila Beseda.« (Sv. Janez Evangelist.) II. »V začetku je bil ritem.« (Robert Schumann.) III. »V začetku je bil Smetana.« (Emanuel Chvala.)

Note so potrebne: moramo jih poznati, se po njih učiti, a ne v njih obtičati. Ko se bomo pri petju osvobodili vezi not, potem še le bomo dobro peli.

Začetke glasbene in pevske umetnosti vidimo povsod kliti iz tempeljav in cerkvâ. Naj bi pevci tudi danes radi posvečali svoje zmožnosti cerkvenemu petju, ki je in mora ostati prvo.

Darovi.

Za klavir v ljubljanski orglarski šoli so dalje prispevali: g. dr. Franc Kimovec, stolni kanonik v Ljubljani, 400 Din; g. Edo Glušič, g. Milan Grošičar, g. Pavel Blaznik in g. Josip Finžgar, glasbeniki v Ljubljani, po 25 Din; župni urad v Lescah, 15 Din; N. N., 15 Din. Skupaj 530 Din. Najlepša zahvala vsem. Še nadaljnih prispevkov prosi

Ravnateljstvo orglarske šole.

Listnica uprave.

Naročnike, ki smo jih te dni tirjali za poravnavo naročnine za l. 1924., prosimo, da to naročnino takoj poravnajo; kdor lista ne namerava plačati, naj ga takoj vrne, da ne bomo imeli nepotrebnih stroškov.

CECILIJINO DRUŠTVO ZA STOLNO ŽUPNIJO V LJUBLJANI

priredi

v ponedeljek 23. marca 1925 točno ob pol 8 zvečer
v stolnici

CERKVEN KONCERT

SPORED:

- I. a) *Frescobaldi: Passacaglia*
b) *Bach: Fuga v C-molu (IV. 9)*
c) *Springer: Preludij iz koralne sonate* } za orgle.
- II. a) *Traven: Sveti križ*
b) *Foerster: Lamentacije* } mešana zborà capella.
c) *Premrl: O grešnik, zdaj odpri srce* }
d) *Premrl: Večno srečno je življenje* } mešana zborà z orglami.
- III. a) *Bossi: Molitev*
b) *Rusó: Ofertorij št. 4* } za orgle.
c) *Chiesa: Pastoralà*
- IV. a) *Premrl: Jezus je majhen, ženski zbor z orglami.*
b) *Premrl: Žalostna Mati božja, mešani zbor à capella.*
c) *Mav: Sv. rožni venec*
d) *Kimovec: Zdrava, o nebes Kraljica* } mešana zborà z orglami.
- V. *Guilmant: II. orgelska sonata. Allegro moderato. — Larghetto. — Allegro vivace.*

Orgelske točke bo izvajal in koncert vodil ravnatelj stolnega kora Stanko Premrl. Pevske točke bo pel stolni pevski zbor; na orglah bo spremljal g. Heri Svetel.

Sedeži po 15, 12, 10 in 8 Din; stojišča po 5, za dijake po 3 Din se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Čisti dobiček koncerta je namenjen orglarski šoli v Ljubljani.

Današnji številki je priložena glasbena priloga s sledečimi skladbami: Kaj sem storil, zložil Anton Tevž; Angelski zbori, zložil Matija Tomc; Poglejte duše, zložil Anton Jobst. Posamezni izvodi po poldrug dinar.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge Stanko Premrl.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.